

COMMUNITY OF PRACTICE NATUUR OP VOORSCHRIFT BEKNOPT VERSLAG KENNISDEELDAG 29/03

Onze kennisdeeldag ‘Natuur op Voorschrift in de praktijk’ die plaatsvond op 29 maart 2024 had als doel om zorgverleners maar ook andere partners zoals bestuurders en beleidsmensen binnen politiek en zorgorganisaties samen te brengen rond de praktijk van ‘Natuur op Voorschrift’. Dat deze praktijk ruim wordt geïnterpreteerd is te lezen in [onze visietekst](#).

Het werd een heel aangename namiddag met 30 deelnemers. Enkele van hun reacties vindt u onderaan.

De kennisdeeldag wou deelnemers input geven met een praktijkvoorbeeld, de aandacht vestigen op het onverwachte potentieel van en onze verantwoordelijkheid naar ‘stedelijk groen’ maar de deelnemers ook de mogelijkheid geven om ervaringen uit te wisselen.

De presentatie van de getuigenis van huisarts Lotte Mortier De Borger over hoe zij Natuur op Voorschrift interpreteert en in de praktijk brengt vindt u [hier](#).

Een korte nota die de hoofdpunten van de wandeling ‘stedelijk groen’ samenvatten, vindt u [hier](#).

In wat volgt vatten we beknopt de ‘oogst’ van het uitwisselingsmoment samen.

Uitwisselingsmoment ‘Natuur op Voorschrift in de praktijk’

De deelnemers bespraken in groepjes van 4-6 personen volgende vragen:

1. Op welke manier ben je vandaag bezig met Natuur op Voorschrift in jouw werk of praktijk?
2. Hoe maakt u uw doelgroep en/of omgeving warm voor Natuur op Voorschrift?
3. Welke ondersteuning en/of hulpmiddelen en/of partners heeft u ter beschikking om Natuur op Voorschrift in de praktijk te brengen?
4. Wat verstaat u onder kwaliteitsvol Natuur op Voorschrift? Hoe kan dit gegarandeerd worden?

Uit de gesprekken kwam naar voor hoe Natuur op Voorschrift een breed toepassingsgebied kent.

De deelnemers van de kennisdeeldag richtten zich op een verscheidenheid aan doelgroepen:

- Mensen met psychische kwetsbaarheid
- Dak- en thuislozen
- Zorgvragers en zorgverleners algemene ziekenhuizen
- Gedetineerden

- Zorgvragers in de eerste lijn bij huisartsenpraktijken
- Ouderen
- Kinderen en jongeren

‘Natuur’ werd ingezet via, als ondersteunende omgeving voor, een breed palet van activiteiten:

- Tuinieren
- Dierentherapie
- Vertoeven in verschillende soorten tuinen
- Voorschrift om te wandelen in de natuur
- Parkactiviteiten
- Samentuinen
- Metaforisch werken
- Nachtelijke boswandeling
- Bosbaden

‘Natuur op Voorschrift’ kende voor deelnemers dan ook heel diverse ingrediënten. Beweging en sociale interactie (met andere deelnemers en/of begeleiders) werden als belangrijke factoren gezien. De natuurlijke leefomgeving werd beschreven als een ideale plek om los te koppelen van de dagelijkse wereld en te (her)connecteren met zingtuigen. Ook betekenisgeving van persoonlijke gevoelens en events (onder andere met gebruik van de natuur(elementen) als metafoor) kwam als belangrijk naar voor. Voor verschillende deelnemers maakte ook een bewustmaking van de nood aan ‘wederkerigheid’ (= ook wij moeten zorg dragen voor de natuurlijke leefomgeving) deel uit van het voorschrift. Essentieel voor het welslagen van de verschillende praktijken was een juiste opvolging en begeleiding op maat van de doelgroep.

Mensen worden het makkelijkst warm gemaakt voor Natuur op Voorschrift door individueel aangesproken en of uitgenodigd te worden (door zorgverleners, familie, ...). Hierbij blijken meer mensen dan gedacht open te staan voor de activiteiten. Het is dus belangrijk om niet te snel zelf te beslissen ‘dat het niets voor die persoon is’. In sommige settings kan het zien van hoe anderen met de natuur omgaan (moestuin verzorgen, ...) stimulerend werken.

Toegankelijkheid van Natuur op Voorschrift vergroten blijft essentieel. Dat kan gaan over financiële toegankelijkheid, over bereikbaarheid van de activiteit met het openbaar vervoer maar ook over de aanvaardbaarheid van het type activiteit (‘laagdrempelige

wandeling versus hoogdrempelige natuurimmersion'). Het aanbieden van laagdrempelige activiteiten zal belangrijk zijn om een brede groep te bereiken. Verder werd ook het belang aangehaald van een doorverwijzing van de huisarts die natuur op voorschrift toepast naar een andere hulpverlener. Het vormen van lokale en functionele netwerken is hiervoor noodzakelijk.

Een beleidskader dat Natuur op Voorschrift activiteiten als waardevol erkent en financieel ondersteunt blijkt één van de belangrijkste structurele struikelblokken momenteel. Binnen de huidige regelgeving is het voor vele zorgverleners om terugbetaling en/of financiering te krijgen voor 'Natuur op Voorschrift'-gerelateerde activiteiten. Een gesprek met beleidsmakers (overheid, mutualiteiten, ...) hierover zou nuttig zijn.

Er lijkt een nood te zijn voor het ontwikkelen van een overkoepelend kwaliteitskader, vanuit de fundamentele vraag: "wanneer zijn we goed bezig?". Gezien de diversiteit van toepassingsgebieden zal het belangrijk te zijn om, naast algemene kennisdeling, ook in specifieke werkgroepen rond bepaalde thema's aan de slag te gaan. Deelnemers willen ook graag bijdragen aan de wetenschappelijke onderbouwing van 'Natuur op Voorschrift' en zijn hiervoor op zoek naar de juiste tools. Wetenschappelijk onderzoek zal echter altijd binnen het gepaste kader moeten gebeuren (met goedkeuring ethisch comité, ...).

Enkele reacties en tips van de deelnemers voor komende events

De algemene tevredenheid was goed tot heel goed (met één weinig tevreden op 13 antwoorden).

'De presentatie bij de start was zeer interessant en goed onderbouwd, met mooie slides! Fijne locatie ook bij GVHV.'

'Alhoewel het ver was voor mij, heb ik geen spijt dat ik deelgenomen heb. Het heeft wel opgebracht zowel in opgedane kennis als het maken van inspirerende contacten.'

Over het uitwisselingsmoment was er eenzelfde tevredenheid. Deelnemers gaven wel aan dat ze liever meer tijd hadden gehad voor de uitwisseling, graag meer in de diepte hadden kunnen gaan over bepaalde thema's en concrete tools aangereikt hadden gekregen.

De reactie op de natuurwandeling was overwegend positief met iets meer spreiding tussen heel tevreden en een weinig ontevreden.

'Heel mooie inzichten meegekregen van Dirk, inspirerend en aan den lijve gevoeld wat natuurbeleving in een stedelijke omgeving kan zijn ... welke ingrepen ervoor nodig zijn, soms zit het in kleine dingen...'

'Link met de gezondheid werd te weinig gelegd vond ik, er was ook te weinig tijd. Maar wel tof om de buurt te verkennen en mensen te leren kennen.'

Deelnemers gaven aan dat ze zeer tevreden waren over het onderhouden van hun netwerk rond 'Natuur op Voorschrift' als ook over het leggen van nieuwe contacten.

'Heb mensen uit beleidskringen ontmoet, heel fijn dat zij erbij waren, benieuwd of zij invloed kunnen uitoefenen op het beleid...'

Er werden ook enkel suggesties gedaan voor (verdere evenementen van) de community of practice.

- Het uitwisselen van gegevens van deelnemers (naam, organisatie, activiteit, regio)
- Andere praktijkbezoeken
- Een nieuwe wandeling
- Toespitsing op één toepassing bv. geestelijke gezondheidszorg
- Deelnemers 'Natuur op Voorschrift' aan het woord laten
- Concrete tools aanreiken/delen